

DECIZIA Nr.356 din 5 aprilie 2007

asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, dintre Președintele României și Guvernul României, formulată de primul-ministru Călin Popescu Tăriceanu

Publicată în Monitorul Oficial nr.322 din 14.05.2007

I. Prin Cererea cu nr.5/1371/CPT din 12 martie 2007, primul-ministru al Guvernului a solicitat, în temeiul dispozițiilor art.146 lit.e) din Constituție și ale art.34 alin.(1) din Legea nr.47/1992, să se constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între Președintele României și Guvernul României și să se dispună restabilirea legalității constituționale privind raporturile instituționale ale șefului statului cu Guvernul României.

Cererea a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.2201 din 13 martie 2007 și formează obiectul Dosarului nr.343E/2007.

În motivarea cererii se susține, în esență, următoarele:

1. În fapt:

- La 5 februarie 2007 Mihai Răzvan Ungureanu și-a prezentat demisia din funcția de ministru al afacerilor externe, în conformitate cu prevederile art.106 din Constituție și ale art.5 din Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor. Demisia a fost înregistrată la nr.5/611/CPT din 5 februarie 2007 și a devenit irevocabilă după 15 zile de la depunere. A fost înaintată Președintelui României cu Adresa nr.5/954/CPT din 19 februarie 2007, pentru a emite decretul prin care să se ia act de demisie și să se constate vacantă funcția.

- Luând act de vacanța funcției de ministru al afacerilor externe, Președintele României ar fi trebuit ca, în conformitate cu art.10 din Legea nr.90/2001, să numească, la propunerea primului-ministru, conform Scrisorii nr.5/954/CPT din 19 februarie 2007, un nou ministru al afacerilor externe, în persoana senatorului Adrian Mihai Cioroianu. Președintele României nu a dat curs acestei cereri, deși „avea obligația legală de a declara, de îndată, vacantă funcția”, și a refuzat să-l numească pe Adrian Mihai Cioroianu în funcția de ministru al afacerilor externe.

- Refuzul Președintelui României „prejudiciază grav activitatea Guvernului și chiar mai mult, s-a creat o situație gravă în ceea ce privește relațiile internaționale ale României”, în primul rând cu cele ale statelor membre ale Uniunii Europene și ale NATO.

- „Prin acest refuz s-a creat deja o imagine nefavorabilă pentru politica externă a României: se pot pune sub semnul provizoratului o serie de negocieri și contacte diplomatice”, precum și lipsă de încredere în Guvern. Se mai menționează că „niciun stat nu poate fi lipsit o perioadă atât de îndelungată de un ministru de externe”.

2. În drept:

- Raporturile dintre Guvern și Președintele României sunt foarte clare cu privire la situația creată prin demisia unui membru al Guvernului. Art.106 din Constituție prevede cazurile de încetare a funcției și, între acestea, demisia, iar art.6 din Legea nr.90/2001 detaliază efectele demisiei.

- Refuzând să declare vacanța funcției, șeful statului a încălcat dispozițiile art.8 alin.(1) din Legea nr.90/2001.

- Art.10 din Legea nr.90/2001 stabilește procedura de numire a noului ministru și, chiar dacă textul nu prevede un termen nici pentru propunerea primului-ministru, nici pentru numirea de către Președinte, „este evident că aceste acte se îndeplinesc în cel mai scurt timp posibil”.

- Primul-ministru este cel care răspunde pentru eventualele disfuncții ale cabinetului și „șeful statului este singurul vinovat de situația creată”, deoarece neîndeplinind obligația constituțională a prejudiciat activitatea Guvernului, „dând naștere unui conflict juridic de natură constituțională între două autorități publice ale statului, Președintele și Guvernul”.

- Președintele României „refuză să-și îndeplinească o atribuție de natură executivă, ce i-a fost stabilită prin art.85 alin.(2) din Constituție, art.8 alin.(1) și art.10 din Legea nr.90/2001”. Niciun text al Constituției nu-i conferă dreptul Președintelui României de a tergiversa numirea unui membru al Guvernului, dacă propunerea făcută în acest sens a urmat prevederea

constituțională. Refuzul șefului statului dăunează grav climatului politic și încrederii în instituțiile statului și imaginii externe a României.

- „În România, ca în orice democrație parlamentară modernă, organul esențial al democrației este Parlamentul, rezultat din sufragiu universal”, „în vreme ce organul cu caracter politic cel mai puternic este Guvernul”. „Constituția consfințește o astfel de ordine”.

- „Ca urmare a revizuirii Constituției, Președintele României a căpătat mai pregnant atribuții de reprezentare a statului și a simbolurilor acestuia și nu atribuții executive”.

- „Considerăm că, în cadrul mecanismului statal și al echilibrului instituțional descris de Constituția României, poziția șefului statului are atribute ale unui președinte de republică parlamentară”. „Președintele nu are putere de guvernare și nici autorități administrative în subordine”. „Rolul Președintelui este de a fi un simbol și, în același timp, un arbitru”, fiind unul dintre garanții ordinii democratice constituționale și mediatorul între puterile statului, precum și între stat și societate, inclusiv de a veghea la buna funcționare a autorităților publice.

- Guvernul are răspunderea, în conformitate cu prevederile art.109 și 110 din Constituție.

- În conformitate cu art.85 din Constituție, în caz de remaniere guvernamentală, Președintele este cel care numește sau revocă, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului, „dar aceasta nu înseamnă că Președintele are o putere reală de decizie sau că are dreptul constituțional să refuze propunerea primului-ministru”.

„Președintele României nu are dreptul să refuze numirea unei persoane, ca membru al Guvernului, pe motive de oportunitate”, deoarece răspunderea pentru îndeplinirea programului de guvernare o are Guvernul.

- „Nici Constituția României, nici Legea nr.90/2001 nu-i conferă Președintelui posibilitatea de a refuza, motivat sau nemotivat, numirea unui membru al Guvernului, propus de primul-ministru”. Asemenea posibilitate este prevăzută pentru judecători, procurori, la propunerile Consiliului Superior al Magistraturii sau ale ministrului justiției. „În cazul numirii membrilor Guvernului, un astfel de refuz este inadmisibil”.

În concluzie, se solicită a se constata existența unui conflict juridic de natură constituțională între Președintele României și Guvern și că, în conformitate cu dispozițiile art.146 lit.e) și ale Deciziei Curții Constituționale nr.53 din 28 ianuarie 2005, Curtea este competentă de a interveni pentru a repune în legalitate raporturile instituționale ale șefului statului cu Guvernul.

În conformitate cu dispozițiile art.35 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cererea a fost comunicată Președintelui României, solicitând atât Președintelui, cât și primului-ministru, să prezinte punctele lor de vedere asupra conținutului conflictului de natură constituțională și a eventualelor căi de soluționare a acestuia.

A) Președintele României a comunicat punctul său de vedere, prin Adresa nr.1.069 din 23 martie 2007, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.2.700 din 23 martie 2007.

1. Președintele României menționează textele constituționale și ale Legii nr.47/1992 privind competența Curții de a soluționa cererea primului-ministru, obiectul cererii și textele din Constituție și din Legea nr.90/2001 incidente în rezolvarea cererii, pe cele două capete de cerere, și anume refuzul Președintelui de a-l elibera din funcție pe Mihai Răzvan Ungureanu și refuzul Președintelui de a-l numi în funcția de ministru al afacerilor externe pe Adrian Mihai Cioroianu. Sunt menționate datele stării de fapt și cuprinsul textelor constituționale și ale Legii nr.90/2001, ce sunt considerate a fi incidente în soluționarea sesizării.

2. Cu privire la starea de fapt, Președintele României precizează:

- La 19 februarie 2007, cu Adresa nr.5/954, primul-ministru a transmis Președintelui solicitarea de a-l numi pe Adrian Mihai Cioroianu în funcția de ministru al afacerilor externe, ca urmare a demisiei lui Răzvan Mihai Ungureanu.

- În discuția pe care Președintele a avut-o cu primul-ministru, înainte de desemnarea lui Adrian Mihai Cioroianu pentru funcția de ministru al afacerilor externe, i-a comunicat că nu este de acord cu propunerea, motivând dezacordul, și i-a cerut primului-ministru să formuleze o altă propunere. Primul-ministru s-a menținut pe poziția sa, și a înaintat propunerea de numire a lui Adrian Mihai Cioroianu.

- La 17 martie 2007, cu Adresa nr.991, Președintele României a solicitat primului-ministru desemnarea, pentru funcția de ministru al afacerilor externe, a unei alte persoane, dinainte convenită cu Președintele, având în vedere atribuțiile de politică externă pe care le are Președintele și atribuția de reprezentare a statului român la nivel internațional.

- La 21 martie 2007, cu Adresa nr.5/1563, primul-ministru a transmis Președintelui României solicitarea de a fi numită persoana sa în funcția de ministru-interimar al afacerilor externe și, la 22 martie 2007, prin Decretul nr.237, a fost numit, ca ministru-interimar al afacerilor externe, primul-ministru, Călin Constantin Anton Popescu Tăriceanu.

3. Cu privire la situația în drept, Președintele României menționează:

- Din conținutul prevederilor art.85 alin.(2) și (3), ale art.106 și art.107 din Constituție, precum și ale art.10 din Legea nr.90/2001 rezultă că primul-ministru are obligația de a propune și Președintele României are obligația de a numi, prin decret, într-un termen de 45 de zile, un nou ministru titular pe postul devenit vacant.

Termenul de 45 de zile curge din momentul în care este vacantat postul de ministru sau de la revocarea din funcție a unui ministru.

- Având în vedere că funcția de ministru este politică și că, între Președinte și primul-ministru pot exista divergențe în privința persoanei ce ar urma să fie investită în funcție, legiuitorul constituant a stabilit termenul de 45 de zile în care un minister să fie gestionat de un ministru interimar.

În perioada termenului de 45 de zile, cei doi șefi de autorități trebuie să găsească o soluție. Până la împlinirea termenului de 45 de zile nu se poate vorbi de o criză instituțională și nici de un conflict juridic de natură constituțională.

- De altfel, precizează Președintele, Guvernul și primul-ministru nu respectă Constituția, încă de la data de 13 iunie 2006, de când este vacant postul de ministru de stat pentru coordonarea domeniului economic (vezi Decretul nr.836 din 13 iunie 2006) și tot vacant este postul de ministru de stat în domeniul mediului, de la data de 12 decembrie 2006 (vezi Decretul nr.1.399 din 12 decembrie 2006).

În temeiul atribuției Curții Constituționale, de garant al supremației Constituției și a obligației de respectare a ei, se solicită Curții, de către Președinte, să se pronunțe asupra acestor fapte, de încălcare a Constituției, de către Guvern și primul-ministru.

- Aprecierea că Președintele este obligat să numească un ministru „propus în mod unilateral de către primul-ministru”, ca obligație constituțională a Președintelui, nu este „o simplă și implacabilă formalitate”, deoarece este contrară rolului constituțional al Președintelui, prevăzut de art.103 alin.(1), art.85 alin.(2) și art.107 alin.(3) și (4) din Constituție.

- Dreptul Președintelui de a numi un ministru „nu poate fi unul strict formal”. Președintele are legitimitate electivă, care-i dă „un drept propriu de apreciere politică asupra competențelor unei persoane de a fi membru în Guvern”, iar cu privire la ministrul afacerilor externe, Președintele având și atribuții directe, de reprezentare a statului în raporturile internaționale, este cu atât mai motivat, mai constituțional, legal și moral, să aibă „un cuvânt de spus în desemnarea ministrului de externe”.

- Se precizează că primul-ministru are atribuția de a propune, iar Președintele are atribuția de a numi, adică de a decide și deci și de a alege între alternative posibile.

- Se mai menționează și nevoia de loialitate ce trebuie să existe în raporturile de colaborare între instituțiile statului, potrivit principiului separației și echilibrului puterilor în stat, principiu care există și funcționează în viața tuturor statelor Uniunii Europene. Se invocă și statuările din Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005 a Curții Constituționale cu privire la numirile în funcții de către Președintele României.

- Și în relațiile cu alte puteri în stat, Președintele are „dreptul de veto”. Așa, spre exemplu, art.31 alin.(1) din Legea nr.303/2004, precum și art.77 din Constituție privind cererea de reexaminare a unei legi, înainte de promulgare.

- Se mai menționează că există precedente de respingere a propunerii, urmate de alte propuneri de numire în funcția de ministru, la propunerea primului-ministru.

- În final, Președintele arată că așteaptă altă propunere, din partea primului-ministru, de numire în funcția de ministru al afacerilor externe.

B) Primul-ministru a comunicat punctul său de vedere cu Adresa nr.5/1.628/CPT din 23 martie 2007, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.2.696 din 23 martie 2007, în care face următoarele susțineri:

1. Cu privire la eliberarea din funcție a lui Mihai Răzvan Ungureanu, Președintele României a semnat Decretul nr.193 din 12 martie 2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.177 din 14 martie 2007, prin care a luat act de demisie și a declarat vacanța postului. Decretul a fost dat la peste 20 de zile de la solicitarea adresată, sub nr.5/954/CPT din 19 februarie 2007, și, conform art.8 din Legea nr.90/2001, Președintele „are o obligație, iar nu un drept în această materie”.

- Se solicită a se constata că a existat un conflict juridic de natură constituțională între Președintele României și primul-ministru, constând în refuzul Președintelui de a-l elibera din funcție pe ministrul demisionar, o perioadă de peste 20 de zile. Această constatare este necesară, pentru ca asemenea situații să nu mai existe.

- **La data de 14 martie 2007 a fost publicat decretul de eliberare din funcție a lui Răzvan Mihai Ungureanu și conflictul juridic a încetat, așa cum se recunoaște în punctul de vedere al primului-ministru.**

2. Cu privire la refuzul Președintelui de a-l numi pe Adrian Mihai Cioroianu în funcția de ministru al afacerilor externe, se menționează:

- Din scrisoarea Președintelui României către primul-ministru din 17 martie 2007 rezultă împotrivirea sa de a-l numi pe Adrian Mihai Cioroianu ca ministru al afacerilor externe, dar și pe o altă persoană asupra căreia nu s-a convenit mai dinainte, motivându-se această poziție pe atribuțiile de politică externă pe care le are Președintele și pe calitatea sa, de reprezentant al statului pe plan internațional.

- Se apreciază că există, în continuare, conflict juridic de natură constituțională și singura modalitate de a-i pune capăt acestui conflict este ca Președintele României „să îndeplinească de îndată obligațiile constituționale care îi revin”. Se invocă, în acest sens, Decizia nr.384 din 4 mai 2006 a Curții Constituționale.

- Atribuțiile Președintelui în domeniul politicii externe nu au relevanță, deoarece „politica internă și externă sunt determinate de programul de guvernare, aprobat de Parlament și realizarea acestuia cade în responsabilitatea Guvernului și, în consecință, primul-ministru are dreptul de a-și alege persoanele care să formeze echipa guvernamentală”.

- Președintele României are atribuții de numire în funcții publice, la propunerea altor autorități, „tocmai pentru a asigura, în acest fel, solemnitatea numirilor, dată fiind importanța acelor funcții” și aceasta „nu-l transformă pe Președinte într-un organ de cenzură, nu-i conferă dreptul de veto, nu-l face parte la luarea deciziei”.

În concluzie, se susține că există conflict juridic de natură constituțională între Președintele României și Guvernul României și singura modalitate de rezolvare a acestui conflict este obligarea Președintelui de a-l numi pe Adrian Mihai Cioroianu în funcția de ministru al afacerilor externe.

La punctul de vedere prezentat de primul-ministru au fost anexate o declarație a Președintelui, făcută la 16 martie 2007, un Comunicat de presă al Președinției, din 13 martie 2007, precum și Adresa nr.5/1.502 din 19 martie 2007 a Președintelui României către primul-ministru, în care îi comunică, motivat, refuzul de a-l numi pe Adrian Mihai Cioroianu în funcție și obligația primului-ministru de a numi un ministru interimar, până la rezolvarea problemei în termenul de 45 de zile prevăzut de Constituție.

Potrivit dispozițiilor art.35 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională creat între Președintele României și Guvernul României, a fost dezbătută la data de 4 aprilie 2007, cu citarea părților implicate în conflict, în prezența reprezentanților acestora, pe baza cererilor și a celorlalte documente aflate la dosar. Dezbaterile au fost consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru deliberare, a amânat pronunțarea pentru data de 5 aprilie 2007.

CURTEA,

examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Președintele României și Guvernul României, punctele de vedere ale Președintelui României și primului-ministru, înscrisurile depuse de părți, decretul emis de Președintele României și susținerile reprezentanților părților în litigiu, raportul întocmit de judecătorul-raportor, prevederile Constituției, ale Legii nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, precum și dispozițiile din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

Curtea a fost legal sesizată și este competentă potrivit dispozițiilor art.146 lit.e) din Constituție, precum și celor ale art.1, 10, 34, 35 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritățile publice.

Examinând obiectul cererii, Curtea Constituțională urmează să stabilească dacă există sau nu conflict juridic de natură constituțională între Președintele României și Guvern, așa cum s-a solicitat în mod repetat de către primul-ministru, cu privire la:

a) a se lua act de către Președinte de demisia ministrului afacerilor externe, Mihai Răzvan Ungureanu, și a declara vacantă funcția, la sesizarea primului-ministru;

b) termenul în care se exercită, de către Președinte, această atribuție constituțională;

c) dacă a lua act de demisie și a declara vacantă funcția de ministru este o atribuție ce se exercită cu sau fără condiționări de către Președintele României;

d) dacă propunerea primului-ministru, de numire a unui nou ministru, în persoana celui propus, este de executat obligatoriu și întocmai sau de adus la îndeplinire cu condiționări din partea Președintelui României;

e) termenul în care Președintele trebuie să rezolve propunerea primului-ministru, de numire a noului ministru în funcția vacantă;

f) efectele juridice de natură constituțională, cât și cele de domeniul legii, în cazul constatării existenței conflictului juridic de natură constituțională privitoare la părțile implicate în soluționarea conflictului.

Curtea Constituțională reține că în rezolvarea cauzei sunt incidente următoarele dispoziții cuprinse în:

a) Constituția României:

- Art.85: „(1) Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru și numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament.

(2) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului.

(3) Dacă prin propunerea de remaniere se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, Președintele României va putea exercita atribuția prevăzută la alineatul (2) numai pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului-ministru.”;

- Art.106: „Funcția de membru al Guvernului încetează în urma demisiei, a revocării, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate, a decesului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.”;

- Art.107 alin.(3) și (4): „(3) Dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile primului-ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă primul-ministru își reia activitatea în Guvern.

(4) Prevederile alineatului (3) se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministru, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.”;

- Art.91: „(1) Președintele încheie tratate internaționale în numele României, negociate de Guvern, și le supune spre ratificare Parlamentului, într-un termen rezonabil. Celelalte tratate și acorduri internaționale se încheie, se aprobă sau se ratifică potrivit procedurii stabilite prin lege.

(2) Președintele, la propunerea Guvernului, acreditează și recheamă reprezentanții diplomați ai României și aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.

(3) Reprezentanții diplomați ai altor state sunt acreditați pe lângă Președintele României.”;

- Art.87: „(1) Președintele României poate lua parte la ședințele Guvernului în care se dezbate probleme de interes național privind politica externă, apărarea țării, asigurarea ordinii publice și, la cererea primului-ministru, în alte situații.

(2) Președintele României prezidează ședințele Guvernului la care participă.”;

- Art.86: „Președintele României poate consulta Guvernul cu privire la probleme urgente și de importanță deosebită.”;

- Art.80: “(1) Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

(2) Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.”;

- Art.103: “(1) Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.

(2) Candidatul pentru funcția de prim-ministru va cere, în termen de 10 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul și lista Guvernului se dezbat de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună. Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor.”

b) Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.164 din 2 aprilie 2001, astfel cum a fost ulterior modificată:

- Art.5: „Funcția de membru al Guvernului încetează în urma demisiei, a revocării, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate, a decesului și a demiterii în condițiile prevăzute la art.8 alin.(2).”

- Art.6: „Demisia din funcția de membru al Guvernului se anunță public, se prezintă în scris primului-ministru și devine irevocabilă din momentul în care s-a luat act de depunerea ei, dar nu mai târziu de 15 zile de la data depunerii.”;

- Art.7: „(1) Revocarea din funcția de membru al Guvernului se face de Președintele României, prin decret, la propunerea primului-ministru.

(2) Revocarea are loc în caz de remaniere guvernamentală.”;

- Art.8: „(1) În cazul în care încetarea calității de membru al Guvernului intervine ca urmare a demisiei, a pierderii drepturilor electorale, a incompatibilității, a decesului și în alte situații prevăzute de lege, Președintele României, la propunerea primului-ministru, ia act de aceasta și declară vacantă funcția de membru al Guvernului.

(2) În cazul în care un membru al Guvernului a fost condamnat penal printr-o hotărâre judecătorească definitivă sau averea sa a fost declarată, în tot sau în parte, ca fiind dobândită în mod ilicit, printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, el este demis de Președintele României, la propunerea primului-ministru.”;

- Art.9: „(1) Dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la art.5 sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile primului-ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă primul-ministru își reia activitatea în Guvern în cel mult 45 de zile.

(2) Prevederile alin.(1) se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministru, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.

(3) În situațiile prevăzute la alin.(2), înăuntrul termenului de 45 de zile, primul-ministru va iniția procedurile prevăzute de lege pentru numirea unui alt membru al Guvernului.”

c) Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.34 din 4 martie 1992, astfel cum a fost modificat ulterior:

- Art.72 alin.2 și 3: „Fiecare candidat pentru funcția de ministru, înscris în lista Guvernului, va fi audiat, în ședință comună, de către comisiile permanente ale celor două Camere al căror obiect de activitate corespunde sferei de competență a viitorului ministru.

În urma audierii, comisiile vor întocmi un aviz comun, consultativ, motivat, pe care îl vor prezenta candidatului pentru funcția de prim-ministru.”;

- Art.76: „Hotărârea Parlamentului privind acordarea votului de încredere se semnează de președintele Camerei Deputaților și președintele Senatului și se înaintează de îndată Președintelui României spre a proceda la numirea Guvernului.”

1. Cu privire la existența unui conflict juridic de natură constituțională între Președintele României și Guvern, generat de refuzul Președintelui de a lua act de demisia ministrului afacerilor externe, Mihai Răzvan Ungureanu, și de a declara vacantă funcția, la propunerea primului-ministru:

Curtea reține că potrivit dispozițiilor art.106 din Constituție, funcția de membru al Guvernului încetează, printre alte cazuri, și în urma demisiei.

Demisia este un act juridic unilateral de voință al titularului funcției și care nu este susceptibilă de control sau aprobare; despre demisie se ia doar act de către autoritatea funcției.

În conformitate cu art.6 din Legea nr.90/2001, demisia se anunță public, se prezintă în scris primului-ministru și devine irevocabilă în momentul în care s-a luat act de depunerea ei, dar nu mai târziu de 15 zile de la data depunerii. Caracterul ei irevocabil privește numai pe autorul demisiei, și aceasta înseamnă că autorul nu mai poate reveni, retrăgându-și demisia.

Prin urmare, în caz de demisie, Președintele României, la propunerea primului-ministru, care înaintează demisia și îi solicită rezolvarea acesteia, urmează să ia act de demisie și să declare vacantă funcția de membru al Guvernului.

Curtea constată că domnul Mihai Răzvan Ungureanu a demisionat în scris din funcția de ministru al afacerilor externe, la data de 5 februarie 2007, a depus demisia la primul-ministru, înregistrată sub nr.5/611/CPT, și aceasta a devenit irevocabilă la 15 zile de la data depunerii, astfel cum se recunoaște, în scris, în cererea primului-ministru.

Ulterior, la data de 19 februarie 2007, cu Adresa nr.5/954/CPT - la data împlinirii celor 15 zile de la depunere -, primul-ministru a sesizat Președintele României pentru a lua act de demisie și a declara vacantă funcția.

Președintele României a luat act de demisie și a declarat vacantă funcția de ministru al afacerilor externe la data de 12 martie 2007 și a emis Decretul nr.193 din 12 martie 2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.177 din 14 martie 2007.

Curtea Constituțională constată că emiterea acestui decret a avut loc la 20 de zile de la data luării la cunoștință, în baza comunicării făcute de primul-ministru la data de 19 februarie 2007, data expedierii.

Președintele României a arătat că acest interval de timp a fost motivat de unele atribuții ce trebuiau să fie aduse la îndeplinire de către ministrul demisionar, activități care nu comportau întârziere. Curtea reține că ministrul demisionar, chiar dacă demisia a devenit irevocabilă, poate continua îndeplinirea unor acte ale funcției până la data la care Președintele ia act de demisie și declară funcția vacantă, fiind de principiu admis că demisionarul poate continua activitatea o perioadă de timp după devenirea irevocabilă a demisiei.

Așadar, nu există nici un temei de nelegalitate în procedura desfășurată de Președintele României și această situație motivată nu poate fi reținută ca o nerespectare a atribuției constituționale privind luarea de act de demisie și de declarare vacantă a funcției. Având în vedere dispozițiile constituționale și prevederile Legii nr.90/2001, Curtea Constituțională constată că soluționarea demisiei, sub cele două aspecte ale atribuției, de către Președintele României, s-a făcut legal.

2. Referitor la termenul în care se exercită de către Președinte această atribuție constituțională.

Constituția nu prevede un termen în limitele căruia Președintele României trebuie să-și exercite atribuția de a lua act de demisie și de a declara vacantă funcția și nici Legea nr.90/2001 nu prevede un termen în această privință.

În situația în care se consideră că este necesară instituirea unui termen în limitele căruia Președintele României să-și exercite această atribuție, precum și un termen în limitele căruia primul-ministru să-l sesizeze pe Președinte, se constată că, asemenea rezolvare revine exclusiv Parlamentului României, ca organ reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, conform art.61 din Constituție. Curtea Constituțională nu are competența de a aprecia, prin interpretare, asupra unui eventual termen în aceste privințe și nici de a censura actele de motivare privind data soluționării.

3. Cu privire la chestiunea dacă a lua act de demisie și a declara vacantă funcția de ministru este o atribuție ce se exercită, cu sau fără condiționări, de către Președintele României.

Este evident că a lua act de o demisie nu comportă nicio condiționare din partea vreunei autorități, față de natura juridică a actului de demisie. După cum s-a menționat în considerentele de mai sus, nevoile funcției din care se demisionează pot atrage menținerea în activitate a demisionarului pentru o perioadă rezonabilă de timp care, ca stare de fapt, rămâne la acordul părților; în unele cazuri există și prevederi legale în acest sens.

Așadar, Curtea reține că a se lua act de demisie și a se declara funcția vacantă constituie o activitate nesusceptibilă de condiționări privind valabilitatea demisiei și a efectelor acesteia.

4. Cu privire la propunerea primului-ministru de numire a unui nou ministru, propus în condițiile art.85 alin.(2) din Constituție, Curtea constată și reține următoarele:

- În situația investirii Guvernului și aprobării Programului de guvernare, Parlamentul îi verifică, prin comisiile permanente, pe candidații pentru funcția de ministru și apoi dezbate și aprobă prin hotărâre, în ședința comună a Camerelor Parlamentului, cu votul majorității deputaților și senatorilor, Programul de guvernare și lista completă a Guvernului.

Hotărârea Parlamentului, semnată de președinții Camerelor, se înaintează de către aceștia de îndată Președintelui României, spre a proceda la numirea Guvernului; acestea sunt prevederile art.76 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului.

- Numirea Guvernului de către Președintele României nu se face la sesizarea primului-ministru, ci la sesizarea Președinților celor două Camere ale Parlamentului și în baza hotărârii Parlamentului de aprobare a Programului de guvernare și a listei complete a membrilor Guvernului.

Obligația constituțională a Președintelui României se fundamentează pe hotărârea Parlamentului și, în executarea acesteia, Președintele emite decretele de numire în funcție a membrilor Guvernului, urmată de depunerea jurământului de credință cerut de lege.

- Candidații la funcția de ministru înscrși pe lista Guvernului, propusă de candidatul pentru funcția de prim-ministru, sunt audiați de comisiile permanente ale Camerelor Parlamentului, competente potrivit obiectului de activitate al funcției candidatului de ministru și, pe baza constatărilor făcute, acestea emit avize favorabile sau avize de respingere; în cazul avizelor de respingere, candidatul pentru funcția de prim-ministru propune un alt candidat la funcția de ministru. În practica parlamentară s-au înregistrat mai multe cazuri de avize negative și care au fost urmate de noi propuneri.

Aceasta este procedura prevăzută de art.72 alin.2 și 3 și art.76 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului.

- Și în situația remanierii guvernamentale, prevăzută de art.85 alin.(3) din Constituție, se aplică întocmai procedura prevăzută de art.72 alin.2 și 3 și art.76 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului. Și în aceste situații au fost cazuri de respingere a candidaților la funcția de ministru, urmate de noi propuneri.

Din datele menționate rezultă că există reglementări obligatorii pentru audierea candidaților la funcția de ministru de către comisiile parlamentare, ca organe de specialitate și de pregătire a lucrărilor Parlamentului. Aceste audieri privesc corespunderea pentru funcție a candidaților propuși de primul-ministru privitor la pregătirea generală, pregătirea în specialitatea domeniului, experiența în materie, instruirea și aptitudinile pentru funcția în domeniu, reputația neștirbită și moralitatea, condiții necesare și indispensabile funcției de ministru.

Hotărârile Parlamentului au la bază constatările făcute de comisiile permanente parlamentare privind corespunderea pe funcție a candidaților propuși și, în temeiul acestor garanții, urmează investirea în funcție de către Președintele României, depunerea jurământului și intrarea în exercițiul funcțiunii.

Acesta este cadrul juridic obligatoriu pentru situațiile prevăzute de art.85 alin.(1) și (3) și art.103 din Constituție, dispoziții dezvoltate în prevederile Regulamentului ședințelor comune ale Camerelor Parlamentului.

- Alin.(2) al art.85 din Constituție, care se referă la una din formele remanierii guvernamentale, nu poate să se abată de la regimul constituțional al investirii și al modificărilor în componența Guvernului, deoarece art.85 are în întregime aceeași concepție de bază, una și aceeași fundamentare constituțională. În structura sa, art.85 are trei ipoteze, în cele trei alineate, dar toate au la bază aceeași concepție și aceeași fundamentare, precum și aceeași garanții privind investirea Guvernului și modificările ulterioare ale componenței acestuia.

Altfel, se ajunge la concluzia ca, în condițiile art.85 alin.(2), să se creeze un alt regim discriminatoriu și privilegiat pentru candidatul la funcția de ministru, în caz de vacanță a unei funcții. Nu este de admis ca în conținutul art.85, structurat în cele trei alineate, pe cele trei ipoteze, să existe fundamentări diferite și chiar discriminatorii cu privire la statutul candidatului la funcția de ministru.

- Procedurile realizate de comisiile permanente parlamentare privind corespunderea candidatului pentru funcția propusă, în cazurile alin.(1) și (3), trebuie avute în vedere de Președintele României, în cazul remanierii guvernamentale prevăzută de alin.(2) al aceluiași art.85 și pe aceste temeiuri Președintele României are îndreptățirea de a verifica corespunderea candidatului pentru funcția propusă, în raport de aceleași condiționări-criterii menționate anterior, și poate solicita motivat o altă propunere din partea primului-ministru.

- În toate cele trei ipoteze ale art.85, primul-ministru face propunerea de candidat pentru funcția de ministru și rezolvarea acesteia se face în condițiile menționate anterior.

- Curtea mai constată că, după cum Parlamentul nu exercită un drept de veto, ci o activitate de verificare a îndeplinirii condițiilor de corespundere în funcție, tot astfel nici Președintele României nu are drept de veto față de propunerea primului-ministru, ci are dreptul de a verifica corespunderea pentru funcție a candidatului și poate cere primului-ministru o altă propunere de candidat la funcție. În toate cazurile respingerea candidaturii trebuie să fie motivată.

5. Cu privire la eventualele efecte de ordin constituțional, precum și de domeniul legii, produse ca urmare a operațiunilor juridice de rezolvat în cadrul procedurilor ce fac obiectul prezentului litigiu de ordin constituțional, se reține că refuzul inițial al Președintelui României de a numi un membru al Guvernului la propunerea primului-ministru a declanșat un conflict juridic de această natură. Curtea constată însă că acest conflict juridic a încetat prin emiterea de către Președintele României a celor trei decrete, și anume: Decretul nr.193 din 12 martie 2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.177 din 14 martie 2007; Decretul nr.237 din 22 martie 2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.200 din 23 martie 2007; Decretul nr.379 din 4 aprilie 2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.235 din 4 aprilie 2007.

Sub celelalte aspecte, raporturile instituționale dintre primul-ministru și Guvern, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, trebuie să funcționeze în cadrul constituțional al loialității și al colaborării, pentru realizarea atribuțiilor constituționale distinct reglementate pentru fiecare dintre autorități; colaborarea dintre autorități este condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului.

Având în vedere considerentele expuse în prezenta decizie, dispozițiile art.146 lit.e) din Constituție, precum și prevederile art.11 alin.(1) lit.A.e), art.34 și 35 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Constată că refuzul Președintelui României de a numi un membru al Guvernului la propunerea primului-ministru a declanșat un conflict juridic de natură constituțională, care a încetat să mai subziste ca urmare a emiterii Decretelor Prezidențiale nr.193/12 martie 2007, 237/22 martie 2007 și 379/4 aprilie 2007.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute de art.85 alin.(2) din Constituție, Președintele României nu are un drept de veto, dar poate cere primului-ministru să renunțe la propunerea făcută, atunci când constată că persoana propusă nu îndeplinește condițiile legale pentru exercitarea funcției de membru al Guvernului.

Definitivă.

Decizia de comunică Președintelui României și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 5 aprilie 2007 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Acsinte Gaspar, Gábor Kozsokár, Petre Ninosu, Ion Predescu, Șerban Viorel Stănoiu, Tudorel Toader, judecători.